

# ŠIBENSKI list

ŠIBENIK  
Srijeda,  
23. rujna 1953.  
Izlazi tjedno  
God. II. Broj 58  
Cijena 7 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

IZBORNI PROGLAS SOCIJALISTIČKOG SAVEZA JUGOSLAVIJE

## Radnom narodu Jugoslavije

SVIM GRAĐANIMA I GRAĐANKAMA, SVIM ČLANOVIMA I PRISTALICAMA SOCIJALISTIČKOG  
SAVEZA RADNOG NARODA JUGOSLAVIJE

Poslije izbora od novembra 1945., kada ste birali poslanike za Ustavotvornu skupštinu, koja je donošenjem Ustava utvrdila rezultate pobjede Narodne revolucije, i izbora od marta 1950., kada ste izabrali novu Saveznu narodnu skupštinu u znaku borbe za obranu slobode i nezavisnosti zemlje od agresivnosti Sovjetskog Saveza i njegovih satelita, vi ste sada pozvani da krajem novembra izaberete poslanike za novu Saveznu narodnu skupštinu sastavljenu u duhu novog Ustavnog zakona od Saveznog vijeća i Vijeća proizvođača narodne skupštine svoje narodne republike, dok će građani Vojvodine birati Pokrajinsko vijeće i vijeće proizvođača narodne skupštine, a građani Kosova i Metohije Oblasno vijeće i vijeće proizvođača svog Oblasnog narodnog odbora.

Dok je prva Savezna narodna skupština, poslije donošenja Ustava završila veliki zakonodavni posao razrađujući novi ustavni poredak i donijela Prvi petogodišnji plan izgradnje naše privrede, dotle je druga skupština nastavila veliko djelo izgradnje socijalizma u borbi protiv birokratizma i državnog kapitalizma, dajući privredna poduzeća na upravu samim proizvođačima, stvarajući nov socijalistički društveni poredak i novi privredni sistem, zasnovan na upravljanju privredom od strane rad-

nih kolektiva i na samoupravljanju radnog naroda u općini, gradu i kotaru. Udareni su čvrsti temelji izgradnji socijalističke demokracije.

Protteklih osam godina, kada su zasjedale dvije skupštine, napore naših naroda da se izvuku iz vjekovne zaostalosti i stupe na put svjetlijeg i sretnijeg života urodili su bogatim plodovima. Zadimili su se dimnjaci mnogobrojnih novih, moćnih tvornica, izgrađene su ili se dovršavaju mnoge nove električne centrale, nove željezničke pruge i putovi, velika prirodna bogatstva kojima naša zemlja raspolaže sve se više iskorištavaju za razvijanje narodnog blagostanja. Za kratko vrijeme naša industrija već je otvorila sebi put na strana tržišta i naše veze s drugim zemljama sve više jačaju. Iako smo morali najveću pažnju posvetiti izgradnji teške industrije, razvila se i industrija potrošnih dobara, a radi osiguranja naše nezavisnosti i slobode izgrađena je moćna Narodna armija i snažna vojna industrija. Na kulturnom i socijalnom polju postignuti su također značajni uspjesi. Novi privredni i društveni sistem oslobodio je vjekovima sputavane stvaralačke snage naroda, a dosljedno provođenje velike ideje bratstva i jedinstva naših naroda pomoglo je da i zaostale oblasti koraknu snažno naprijed u svom privrednom i kulturnom razvitku.

U toku posljednjih pet godina naši su narodi pružili jedinstven i snažan otpor ekonomskom, voj-

nom i političkom pritisku koji je dolazio s Istoka i u neravnopravnoj, nametnutoj borbi izvojevali veliku pobjedu koja po svom značaju ne zaostaje za pobjedom izvojevanom u Oslobođilačkom ratu i Narodnoj revoluciji. Ovakvim držanjem i uspjesima u izgradnji naše privrede, kao i svojom dosljednom politikom mira i međunarodne suradnje na bazi ravnopravnosti naroda stekla je naša zemlja duboke simpatije kod demokratskih snaga čitavog svijeta.

Za proteklih osam godina pod rukovodstvom Saveza komunista i Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije iskovan su takve ekonomske i političke snage koje omogućuju dalje uspješno kretanje naprijed, dalje jačanje socijalističkih demokratskih snaga i podizanje socijalističke svijesti, novog, slobodnog čovjeka, građanina socijalističke zajednice, junaka u ratu, pregovora u izgradnji, borca za nove socijalističke odnose među ljudima, graditelja novih materijalnih i kulturnih dobara, založnika za mir u svijetu.

Uoči novih izbora, svaki birač, svaki građanin naše zemlje treba da se osvrne na prijedeni put i da nesebično ocijeni da li je u prošlosti ijedna vlast svjetlija, jasnija i čistija izlazila na izbore, nego što to izlazi naša narodna vlast, vlast socijalističke Jugoslavije. Propusti i griješke koje su pravljene, nedostaci u radu kojih je bilo mnogo, blijeđe pred ogromnim napretkom koji je ostvaren.

da aktivnije učestvuju u političkom životu. Borba protiv te zaostalosti stvorit će bolje uvjete za učešće žena u društvenom životu, a to je neophodan uvjet za postizanje pune ravnopravnosti žena i za napredak cijele društvene zajednice;

da potvrde ispravnost politike koja je omladini naše zemlje posvetila veliku pažnju i omogućila joj svestrani razvitak. Naša zajednica duguje omladini najveće priznanje za njene ogromne napore i žrtve u ratu, za njeno masovno učešće u obnovi i izgradnji zemlje, izgradnji naše Armije i jačanju nezavisnosti i slobode naše zemlje. U novembarskim izborima izlazi na birališta velik broj omladinaca i omladinki koji prvi put koriste biračko pravo. Oni će zajedno s čitavom omladinom glasati za to da naša zajednica u svom daljem razvitku posveti još veću brigu omladini;

da potvrde ispravnost politike neprekidnog jačanja Jugoslovenske narodne armije kao moćnog oruđa obrane nacionalne slobode i nezavisnosti naše domovine i očuvanja mira;

da potvrde ispravnost vanjske politike naše zemlje koja je osigurala prijateljstvo i ugled našim narodima kod velikog broja drugih naroda i država. Na novembarskim izborima glasat ćemo za nastavljanje dosadašnje vanjske politike, za jačanje prijateljstva sa svim narodima koji žele prijateljstvo s našom zemljom, za jačanje Balkanskog sporazuma s Grčkom i Turskom, za daljnje razvijanje prijateljskih odnosa sa Sjedinjenim Američkim Državama, Velikom Britanijom i Francuskom, za normalizaciju odnosa sa svim susjednim i drugim zemljama koje danas još imaju neprijateljsko držanje prema našoj zemlji, za pravilno rješenje tršćanskog pitanja onako kako to najbolje odgovara interesima mira i interesima samog tršćanskog stanovništva, za aktivnu borbu protiv svih agresorskih tendencija u suvremenom međunarodnom životu i protiv svih onih snaga koje žele da raspire i prošire sporove i nesuglasice koje postoje danas u svijetu, za daljnju podršku pravodnoj i oslobodilačkoj borbi naroda koji se bore za svoju slobodu i nezavisnost, za daljnju podršku politici jačanja uloge Ujedinjenih nacija, za razvijanje i proširivanje ekonomske suradnje s drugim državama, za razvijanje suradnje s radničkim organizacijama, socijalističkim partijama i drugim naprednim demokratskim pokretima, za politiku mira i mirne međunarodne suradnje.

Gradani i građanke,

Na novembarskim izborima glasajte za kandidate koji će se u novim skupštinama zalagati za daljnji porast narodnog blagostanja, podizanje životnog standarda, povećanje proizvodnje i u industriji i u poljoprivredi, povećanje stambene izgradnje, podizanje novih škola i bolnica. Za sve to postoje stvarne mogućnosti, jer Jugoslavija više nije zaostala zemlja. Ona štupa u red



Drug Tito  
predsjednik  
Socijalističkog  
saveza  
radnog naroda  
Jugoslavije

industrijskih zemalja. Dosadašnjom izgradnjom i završavanjem velikog broja tvornica i centrala koje se nalaze pred neposrednim puštanjem u pogon, stvoreni su za sve radne ljude naše zemlje takvi uslovi da se narednih godina može s pravom očekivati ozbiljno podizanje životnog standarda i boljih uslova za život i rad.

Drugovi i drugarice,

Politička borba koja će se razviti u toku izborne kampanje treba da posluži našim narodima kao sredstvo za daljnje jačanje socijalističke demokracije, kao sredstvo za daljnje potiskivanje snaga koje kočice socijalistički i demokratski razvitak naše zajednice. U izbornoj kampanji treba odlučno suzbijati pojave demagogije, šovinizma i vjerske netrpeljivosti, isticanja lokalnih i ličnih interesa na štetu interesa zajednice. Ostaci neprijateljskih snaga koji životare u raznim formama pokušat će da koriste izbore za svoje oživljavanje. Protiv takvih pojava treba se boriti političkim sredstvima, otvorenom političkom borbom.

Drugovi i drugarice,

Pripremajući se za novembarske izbore pokažite da je jedinstvo naroda Jugoslavije nepokolebljivo, da smo ponosni na dosadašnje tekovine naše borbe, da smo odlučni u izgradnji novih socijalističkih odnosa i u učvršćenju i produblivanju socijalističke demokracije, da ćemo razvijati suradnju sa svim zemljama i narodima koji žele da suraduju s nama na bazi uzajamnog poštovanja ravnopravnosti, nezavisnosti i suvereniteta, da ćemo ostati kao i dosad nepokolebljivi pobornici za učvršćenje mira u svijetu.

Izlazeći na izbore potvrdite svoju vjeru u Socijalistički savez radnog naroda Jugoslavije, koji je dao bezbroj dokaza da najbolje izražava interese svih radbenika naše zemlje i koji će i dalje, pod rukovodstvom druga Tita, voditi borbu za svestranu izgradnju socijalističke Jugoslavije, zajednice ravnopravnih naroda.

SAVEZNI ODBOR SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA JUGOSLAVIJE

### Članovi i pristalice Socijalističkog saveza radnog naroda Jugoslavije

Dva mjeseca izbornih priprema treba da se pretvore u sveopću akciju miliona radbenika, i da u toku ta dva mjeseca pretresemo dosadašnje rezultate, kritiziramo slabosti i nedostatke i pravilno uočimo dalji put socijalističkog razvitka naše zemlje.

Pred biračima stoji veliki zadatak da na svojim zborovima predlože takve kandidate koji će znati i umjeti da u budućoj skupštini zastupaju interese naše socijalističke zajednice, da usklade interese uži zajednice i privrednih organizacija s interesima cjeline. Treba kandidirati ljude koji će umjeti da nastave za početkom izgradnjom socijalističke demokracije i u privredi i u društvenim odnosima. Treba kandidirati ljude za koje ste uvjereni da će se svim silama zaloziti za dalji razvitak društvenog samoupravljanja, za najšire učešće radnih ljudi u organima samoupravljanja, za jače angažiranje samoupravnih organa u borbi protiv ostataka birokratizma i partikularizma.

Predlažite za kandidate ljude koji su dosadašnjim radom stekli povjerenje radnog naroda, koji garantiraju da će svojim radom kao narodni poslanici opravdati to povjerenje i znati da savjesno ispune svoju poslaničku dužnost u novoj skupštini čija će uloga snažno porasti u cjelokupnom društvenom životu,

a s tim i odgovornost narodnih poslanika.

Gradani i građanke,

Novembarski izbori treba:

da pokaže čvrstu volju naših naroda da se produži putem kojim ide socijalistička Jugoslavija u svojoj unutrašnjoj izgradnji, u izgradnji svoje obrambene snage i u daljem učvršćenju svog međunarodnog položaja;

da budu još jedna snažna manifestacija politike bratstva i jedinstva naših naroda, politike svestranog razvitka svakog naroda posebno i svake nacionalne manjine koja živi u granicama Federativne Narodne Republike Jugoslavije;

da potvrde ispravnost politike koja je radničku klasu naše zemlje pretvorila u stvarnog upravljača tvornica, rudnika i poduzeća, koja joj je osigurala ulogu koju ona mora da ima u interesu napretka čitave društvene zajednice. Biranjem Vijeća proizvođača naša radnička klasa, zajedno s radnim seljaštvom usavršava sistem samoupravljanja i još jačeg učešća neposrednih proizvođača u politici razvoja narodne privrede i socijalističke demokracije.

Da potvrde ispravnost sadašnje politike na selu koja je uvođenjem novog privrednog sistema omogućila likvidaciju svih administrativnih mjera u poljopriv-

redi i uvođenje takvih metoda koji će stvoriti uvjete za slobodno privredovanje, kako socijalističkih zadrugnih organizacija tako i individualnih gospodarstava radnih seljaka. Radno seljaštvo naše zemlje uložilo je i u ratu i u miru ogromne napore za izgradnju i napredak naše domovine. Ti naponi, zajedno s naporima radničke klase, stvorili su podlogu za dalji snažni razvitak moderne poljoprivrede, za bolji život radnog seljaštva. Ti naponi omogućili su našoj zajednici da iz godine u godinu odvajava sve više sredstava za razvitak sela. Socijalistički savez radnog naroda Jugoslavije poziva radno seljaštvo da uložiti nove napore u borbi za brži i svestraniji razvitak poljoprivrede, za razvijanje socijalističke demokracije, za jačanje društvenog samoupravljanja, za svestrani razvitak zadrugarstva, radi svog blagostanja i blagostanja čitave naše zajednice.

Novembarski izbori treba:

da potvrde ispravnost politike koja je skinula vjekovne okove s radnih žena naše domovine, izjednačila ih u svim pravima s muškarcem i stvorila im mogućnost za svestrano učešće u svim oblastima političkog, privrednog i društvenog razvitka. Ali naša zaostalost, u prvom redu zaostalost na selu, sputava radne žene

## Pred Kongres žena Jugoslavije

## Osposobljavati žene u radnom odnosu

Snažni socijalistički razvitak na našem užem području imao je jakog utjecaja na položaj žene u društvu, na njen odnos prema zajednici i obratno.

Za razliku od prije rata kad je bilo uposleno svega 350 žena, danas se taj broj u Sibeniku popeo na 1954. Od toga je 1009 radnica, a 945 ih radi u ustanovama. Najviše žena je uposleno u građevinskim poduzećima i to kao ne-kvalificirana radna snaga.

Žena je, istina, potpuno ravnopravna s muškarcem i za razliku od prije rata ona ravnopravno učestvuje u raspodjeli platnog fonda prema svojim sposobnostima i kvalifikacijama. Pored toga, i zakon štiti ženu. Zabranjeno je upošljavanje žena na teškim i škodljivim poslovima, a trudnice i majke dojenčadi posebno su zaštićene. Ali ima niz problema kojima se ona bori, no ne dobiva pomoći. Zato ona tu pomoć i ne traži misleći da na to nema pravo, a drugi, pak, o tome ne vode brigu. Navest ćemo samo jedan primjer: u gradu ima sigurno tridesetoro djece do sedam godina starosti, koje nitko ne čuva. Međutim, ovaj broj je sigurno i veći. Na nijednom sastanku radničkog savjeta ili upravnog odbora, osim u »Jadranci« i industriji »Krka«, nije se raspravljalo o ovim pitanjima. Žene su, istina, zastupljene u tim organima upravljanja ali ne iznose svoje teškoće, jer su one izdvojeno isključivo ženska briga. U poduzećima je podijeljeno preko 53 milijuna dinara viška fonda plaća, ali se nije mislilo na to da se dio tih sredstava odvoji za dječje ustanove, vrtiće, obdaništa i sl.

Mora se naglasiti da je vrlo mali broj kvalificirane ženske radne snage. U poduzeću »Ja-

dranka« na pr. nema ni jedne kvalificirane radnice, a isto tako i u industriji »Krka«. U bolnici uposlena je 171 žena, ali je samo 29 kvalificiranih. Od ukupno 1954 uposlene žene u gradu najveći je broj završio samo osnovnu školu, a 252 su nepismene. To nam nalaze da moramo mnogo raditi na osposobljavanju žene u radnom odnosu. Ne samo da ona ne može po svojim sadašnjim kvalifikacijama u potpunosti odgovoriti dužnostima na kojima se sada nalazi, već ona nije u stanju ni da bude javni i društveni radnik u onoj mjeri u kojoj to društvo od nje očekuje. Može se zapaziti da s jedne strane nedovoljna školska sprema, a s druge konzervativna shvaćanja o ulozu žene u društvu, ozbiljno sputavaju njen dalji razvoj. Još uvijek kod nekih prevladava mišljenje da ženi nije potreban drugi rad osim onoga u kući, domaćinstvu. Nema sumnje da je Sibenik kao ranije težak grad utjecao na takva shvaćanja.

Kad se govori o političkom radu žena, onda se može konstatirati činjenica da je taj rad o-

pao naročito nakon rasformiranja ranijih odbora APZ. Tome su uglavnom krive aktivistkinje koje su pogrešno shvatile da sad, kad postoje sekcije žena u Socijalističkom savezu, treba prepustiti rad drugima u Savezu, a drugov, pak, u osnovnim organizacijama nisu znali da se snadu u promijenjenim uslovima. No uza sve to, žene su radile u Crvenom križu, odazivale se raznovrsnim radnim akcijama, bile su aktivne u školskim kuhinjama, a isto tako se i na drugim područjima osjećalo njihovo učesće. Sve to je, međutim, bilo nedovoljno da se ženama pomogne u osnovnom prosvjetivanju.

Komisija za rad među ženama u Socijalističkom savezu kadra je i može da u sklopu čitavog rada Socijalističkog saveza organizira uspješni rad među ženama, poziva javne i kulturne radnike, drugove i drugarice naročito one, koji se susreću s problemima, a koji se neposredno tiču žena, da ta pitanja tretiraju kao društvena i pomognu da se kao takova i rješavaju.

## Rad Narodnog sveučilišta

## Jedno uspjele predavanje

Predavanjem »Zaštita prirode i problem Krke«, koje je održao prof. Slavomir Fulgozi, otvorena je nova godina rada Narodnog sveučilišta u našem gradu. Predavanje je održano u prostorijama Mjesnog sindikalnog vijeća u prisustvu znatnog broja građana.

Pošto je istaknuo da je pojam zaštite prirode novijeg datuma i da nema danas civilizirane zajednice koja ne bi zakonskim propisima i davanjem materijalnih sredstava vodila brigu o zaštiti prirode, predavač je prešao na problem Krke. Prije svega napomenuo je da je u našoj zemlji tek pobjedom Narodne revolucije pojam zaštite prirode

dobio svoje realno značenje. Sadašnja diskusija, koja se vodi između stručnjaka elektroprivrede i stručnjaka Konzervatorskog zavoda NRH, ukazuje da postoji jednostranost u stavu koji zastupaju stručnjaci elektroprivrede, t. j. da projektirana izgradnja električnih centrala na Krki ne će upropastiti prirodne ljepote i naučnu vrijednost Krke. U stvari — istaknuo je predavač — čitav sadašnji projekt izgradnje, a osobito projektirana HE Jaruga, u najvećoj mjeri ugrožava naučnu i estetsku vrijednost Krke, te je sasvim na mjestu mišljenje stručne komisije Konzervatorskog zavoda NRH da se takav projekt ne smije izvoditi,

## Osnovan Investicioni fond i Dom narodnog zdravlja

Nekoliko važnih odluka i rješenja doneseno je na posljednjoj sjednici NO-a gradske općine. Tako je, između ostalog, osnovan Dom narodnog zdravlja, koji će na području grada i kotara vršiti kurativnu i preventivnu zdravstvenu službu. Ova ustanova će, pored toga, služiti i za eventualne potrebe susjednih kotara. Na istoj toj sjednici za ravnatelja Doma narodnog zdravlja u Sibeniku imenovan je Dr. Krešimir Trlaja, šef sanitarno-epidemiološke stanice u Sibeniku.

Osnovan je također investicioni fond NO-gradske općine, koji će služiti za kreditiranje investicija lokalnog značaja i to u prvom redu za kreditiranje privrednih investicija, a prema potrebi i onih naročito važnih investicija, koje nemaju privredni karakter.

Donijeta su i rješenja kojima se snižava stopa akumulacije i fondova Tvornici tekstila »Jadranka« i Gradskom transportnom poduzeću »Jadranc«.

tim više što se izgradnjom novog hidroenergetskog sistema ne bi riješilo problem opskrbe električnom energijom šibenskog industrijskog bazena, a sigurno postoje i druga rješenja.

U toku diskusije predavač je odgovorio na više pitanja, a između ostalih i na mišljenje ing. Despota koji je izjavio da bi trebalo čitav problem pažljivo ispitati i nastojati naći rješenje koje bi omogućilo izgradnju hidroenergetskog sistema na Krki i očuvanje njene naučne i estetske vrijednosti. Predavač je u odgovoru istaknuo da je — koliko je njemu poznato — upravo Konzervatorski zavod ona strana koja je predložila da se ispitaju mogućnosti i drugih rješenja, ali da se pritom vodi računa da naučna i estetska vrijednost Krke bude sačuvana.

To prvo predavanje u novoj godini rada potvrđuje da Narodno sveučilište može uspješno ostvarivati svoju zadaću, jer postoji interesiranje dobrog dijela naših građana za rad Narodnog sveučilišta — naravno pod uvjetom da se izborom tema i predavača održi i pojača to interesiranje.

## ZAPAZANJA I PRIJEDLOZI

## Deset minuta u Zavodu za socijalno osiguranje

Zar socijalističko uređenje ne sadrži u sebi i socijalističko oporodjenje među ljudima? Svakako mnogi će se složiti sa mnom da je tako. Ostatak starog, feudalnog i kapitalističkog, neophodno je iskorijeniti svugdje pa i u ophodjenju čovjeka sa čovjekom. Najvažnije obilježje starog, t. j. ugnjetavane čovjeka, je iskorijenjeno u našoj sredini. Kod nas je danas svaki čovjek svoj gospodar, graditelj svojeg boljeg života. U starom društvu naš narod je imao »gospare«. Zalosni ostatak toga vremena protegao se i do današnjih dana u riječi »gospodin«. Pa ipak pored toga što smo mnogi svijesni odakle porijeklo te riječi i što je ona značila nekada još uvijek premalo nastojimo da uklonimo taj stari kapitalistički, buržoaski i malograđanski ostatak. Zalosna je pojava da članovi SK, članovi Socijalističkog saveza, Sindikata i mnogi naši poštteni građani svijesno ili nesvijesno samom upotrebom te riječi podržavaju taj ostatak prošlosti. U nekim našim ustanovama, kao na pr. u Narodnoj banci, u Zavodu za socijalno osiguranje i drugima to se vuče do te mjere da čovjek, kad se u njima nađe, instiktivno se zapita da li je u socijalističkoj ustanovi i uopće da li je u socijalističkoj zemlji. Tamo se jednostavno razbacuju s tim riječima. Ostanete li desetak minuta u Zavodu za socijalno osiguranje neminovno morate dobiti takav dojam. Čim udjete na vrata možete čuti kako se ti ljudi oslovljavaju. Na pr.: »Je li sve ovo »gospodo« za raspodjelu? »Jest »gospodine« samo čekajte da zavedem«, »Sinjora« kad će doći »Ramljak«. To posljednje upotreblila je stranka i naravno ta »sinjora« nije reagirala, naprotiv se osmjehnula na taj »lijepi« i »učtivi« naziv. Nije ni potrebno objašnjavati da ta »sinjora« nije uopće odgovorila na moje pitanje kada sam je oslovio sa »kupe ribu, zato sutradan mljeko miriše poput ribe kao da je »riblje ulje«. Stoga preporučam mljekaricama da snize cijene mljeka, da u nj ne stavljaju vode, a najmanje da bukljije upotrebljavaju za ribu. Jedino tako povratit će povjerenje u kupce.

spoda. Jest to najbolje zna gospodin«. Nepojmljivo je kako dvije osobe mogu danima i danima raditi skupa na istom poslu, u istoj sobi, pa da se i poslije toga oslovljavaju sa »gospodine«. Malo je i to pa treba još reći i na stranom jeziku sa »šinjorina« i »sinjora« da bude »finje«. Ne znam kako se komunisti u toj ustanovi oslovljavaju. Ali to je vrlo lako pretpostaviti, kad u toj ustanovi komunisti, koji je sekretar jedne osnovne organizacije SK, smatra da nije potrebno boriti se protiv tih pojava. Taj drug tumači da je taj naziv, iako je ostatak prošlosti, sada ipak aktuelan, jer da nema pogodnijeg izraza. Naziv drug i drugarice po njegovu mišljenju može se upotrebiti samo za uži krug ljudi, a postavlja i pitanje kako oslovljavati ostale. Moje je mišljenje da taj »uži« krug ljudi danas u Jugoslaviji sačinjava 95% stanovništva. Pitanje je da li su naši članovi SK, i ostali, rasčistili te pojmove, da li su spremni da i takvim pitanjima politički i ideološki djeluju i na ostale građane.

Siguran sam da je u Zavodu za soc. osig. moj pozdrav na polasku sa »Dovidenja« drugovi i drugarice« na neke djelovao kao hladan tuš.

I. B.

## Mljekarice i kupci

Naše mljekarice prodaju mljeko na »Maloj loži«. Čekajući kupce, prode dosta sati. Kupaca je svaki dan sve manje i manje. Mljekarice se međusobno pitaju i traže razlog tome. Evo zbog čega je takvo stanje. Kupci, budući je otvorena »Gradska mljekarna« kupuju mljeko tamo, jer je čišće, bolje i jeftinije. Naše mljekarice često polaze, noseći sobom bukljije, na »peškariju« da kupe ribu, zato sutradan mljeko miriše poput ribe kao da je »riblje ulje«. Stoga preporučam mljekaricama da snize cijene mljeka, da u nj ne stavljaju vode, a najmanje da bukljije upotrebljavaju za ribu. Jedino tako povratit će povjerenje u kupce.

Naše mljekarice prodaju mljeko na »Maloj loži«. Čekajući kupce, prode dosta sati. Kupaca je svaki dan sve manje i manje. Mljekarice se međusobno pitaju i traže razlog tome. Evo zbog čega je takvo stanje. Kupci, budući je otvorena »Gradska mljekarna« kupuju mljeko tamo, jer je čišće, bolje i jeftinije. Naše mljekarice često polaze, noseći sobom bukljije, na »peškariju« da kupe ribu, zato sutradan mljeko miriše poput ribe kao da je »riblje ulje«. Stoga preporučam mljekaricama da snize cijene mljeka, da u nj ne stavljaju vode, a najmanje da bukljije upotrebljavaju za ribu. Jedino tako povratit će povjerenje u kupce.

## Malo više pažnje i prašine će biti manje

Naši čistači i čistačice čiste grad (pijacu, ceste, puteve i t. d.), doduše, jedamput dnevno, ali ga malo polijevaju vodom ili pak nikako. Tako se prašina uz malo vjetra diže u zrak. Ljudi, hođajući, gutaju tu prašinu. Jednom sam prošao kroz »Masnu ulicu« baš u vrijeme kad se čistila. Dva sata poslije podne u-

pravo je minulo. Rekao sam čistačici da sada ne mete, dok se ljudi sa posla vraćaju kućama. Međutim, ona je, ne osvrćući se na moju primjedbu, i dalje nastavila posao.

Mislim da bi o gornjem itekako trebalo povesti računa, kad je u pitanje zdravlje građana.

R. Ivica

## Neugasivi osjećaji prema domovini

I pored toga što je minulo 46 godina otkako su iz svog rodnog mjesta Vodice otišli u SAD da traže kruha i rada, misli i osjećaji inženjera Ante Španje i Aleksandra Juričeva za svojim rodnim mjestom i domovinom ostali su neugasivi. To se očituje u njihovoj redovitoj pismenoj vezi sa lokalnim organima narodne vlasti Vodica, redovitoj godišnjoj posjeti svom rodnom mjestu, a napose u njihovoj obilatnoj pomoći u novcu i materijalu koji oni pružaju Vodicama. Ništa manju pomoć nije davao narodu svog mjesta i Niko Sladoljev.

Drugovi Ante Španje, Aleksandar Juričev i Niko Sladoljev uz pomoć ostalih naših iseljenika u SAD uputili su od oslobodenja do danas svom mjestu osjetnu pomoć u raznim vidovima. Tako su 1946. godine poslali svotu od 70.000 dinara za pomoć narodnoj glazbi u Vodicama, a 1950. godine poklonili su kino aparaturu, radio aparat i tri pisaće mašine. Osim toga 1952. godine oni su poslali dva sanduka raznovrsne robe da se podijeli u dovicama i djeci palih boraca, jedan sanduk školskog pribora za onu djecu koja pohađaju školu i 10.000 dinara za njihovu ekscurziju. Drug Ante Španja je u ovoj godini poklonio rodnom mjestu iznos od Din. 280.000, koji će se upotrebiti za osnivanje prihvata bolnice. Isto tako on je obećao da će raditi na njezinom proširenju.

Uz radno poštovanje naroda Vodica i uz pomoć naših iseljenika ono iz godine u godinu sve više poprima karakter jednog naprednog i kulturnog mjesta.

A. B.

## Uspjeh lovaca u Perkoviću

Lovci iz Perkovića 17. ov. mj. uspjeli su da u predjelu brda Trovro ubiju velikog vuka.

U posljednje vrijeme na području Perkovića vukovi su seljacima zaklali 89 ovaca. To je ponukalo mjesne lovce da naprave hajku u kojoj je Ante Perković Jerkin uspio da ubije vučicu, koja je težila 40 kg. U

njegovom društvu nalazili su se lovci Paško Perković pok. Stipe, Mate Jakelić pok. Ante i Drago Skočić Antin. Nakon toga lovci su ubijenog vuka pokazivali narodu, koji ih je pozdravljao i zahvaljivao im na postignutom uspjehu.

Lovci će biti novčano nagrađeni.

Stipe Bralić

## ERVENIK 1942.

## Uništen talijanski garnizon

Budući da je kombinirani Ličko-sjevernodalmatinski partizanski odred pročitao dolinu rijeke Zrmanje od četničkih grupica, produžio je čišćenje sela Kučević-Dolac od ustaša. 21. svibnja 1942. god. dijelovi bataljona »Bude Borjan« i »Marko Orešković« prebacili su se na pomenuti prostor. Također je upućena 2. četa bataljona »Bude Borjan« da posjedne kotu 378 (Stražbenica) a u Lončarića šumi da se postavi zasjeda sa zadatkom osiguranja od eventualnog italijanskog ispada iz Ervenika.

Naš nastup prema Docu, ustaše su navrijeme otkrili i blagovremeno pobjegli u Ervenik pod zaštitu Italijana, koji su bili obaviješteni o našem dolasku u pomenuto selo.

2. četa bataljona »Bude Borjan« pod komandom Mate Staničića (Narodnog heroja) i Jove Martića u određeno vrijeme zau-

zela je predviđen položaj, postavivši u Lončarića šumi zasjedu u vidu potkovic. Pri zauzimanju određenog položaja Italijani iz garnizona Ervenik tukli su iz mitraljeza i minobacača paklenom vatrom naše položaje, ali se nijesu usuđivali da nas napadnu. Zbog naše prisutnosti ovaj garnizon, u kome se nalazila ojačana 547. poziciona mitraljeska četa zadarskih trupa, alarmirao je sve susjedne garnizone u Žegar, Obrovcu, Mokrom Polju, Kistanjama i Benkovcu, tražeći od njih hitnu pomoć, jer su predosjećali da će ih naše snage napasti i uništiti. Dok su dijelovi, bataljona »Marko Orešković« i 3. četa »Bude Borjana« vršili čišćenje pomenutog sela, Italijani su neprekidnom minobacačkom i mitraljeskom vatrom obasipali naše položaje. Oko 11. sati na komunikaciji od Bjeline i Biovčina sela prema Erveniku pojavila se ta-

lijanska motorizirana kolona jačine 15 do 18 kamiona sa nešto prateće artiljerije. Pošto je stigla u Ervenik na lijevoj obali rijeke Zrmanje, Italijani su za osiguranje ostavili jednu bateriju, a s ostalom kolonom prešli rijeku Zrmanju, došavši u sastav erveničkog garnizona.

Pomenuta kolona bila je jačine oko 250 vojnika, prikupljenih na brzu ruku iz Biogradskog i Benkovačkog garnizona. Čim su se u Erveniku upoznali sa situacijom na tome sektoru, Italijani su pod zaštitom minobacačke i artiljerijske vatre krenuli preko zaselaka Sušići, Ulukalović i Zekanović prema našim položajima.

Pošto su Italijani izbili na pogodne položaje, razvili su se u streljački stroj, ali artiljerijska i minobacačka vatra nije prestajala. Oni su čistili vatrom teren ispred sebe, misleći na taj način da otkriju naše položaje. Međutim, mi nismo otvarali vatru. Italijani su vrlo sporo i oprezno nastupali, misleći da iza svakog stabla, grma, zida i kamena, iza svake kose i čuके vrebata kratak i ubitačan partizanski plotun. Mi smo se dobro maskirali, što je

neprijatelju još više zadavalo straha i natjeralo ga da se još sporije kreće. Zbunjeni tišinom, Italijani su polako nastupali u pravcu Lončarića šume. Daljina između nas i njih sve se više smanjivala. Trista metara . . . dvjesto . . . sto . . . desetak metara . . . Pustili smo ih u zasjedu. Četvrtasla lica zdravih i dobro uhranjenih fašista, iznakaženo zvjerskim izrazom mržnje, borci 2. čete imali su priliku da vide iz neposredne blizine. Tek, kad su nagazili i uvukli se u našu zasjedu, Italijani su se trgili i naglo legli. Snažni plotuni naših boraca pririjedili su njihove prve redove. Zabuna je trajala za trenutak. Krila čete opkolila su i uhvatila talijanski streljački stroj. Puščana i mitraljeska vatra i prasak ručnih bombi pretvorila je Lončarića šumu u krvavo razbojište. Uvidjevši da su opkoljeni, Italijani su bacili oružje, digli ruke uvis i molili milost. Okršaj je trajao oko jedan sat. Neprijatelj je uništen.

Izvjestan dio Italijana pokušao je da se bijegom spasi, ali 3. vod pod komandom Julija Petričića i Obrada Egića presjekao im je odstupnicu prema Erveni-

ku, a dijelovi bataljona »Marko Orešković« udarili su im u desni bok. Za vrlo kratko vrijeme u ovoj borbi neprijatelj je izgubio 7 mrtvih oficira i 80 vojnika, a zarobljeno 5 oficira i 67 vojnika. Zaplijenjeno je 5 minobacača, 12 mitraljeza, 175 pušaka i drugog materijala. Izvjesni pojedinci, koji su uspjeli da pobjegnu prema Benkovcu i Obrovcu, bacali su sa sebe svu spremu pa čak i košulju, jer im je i ona bila teška. Oni su otišli tamo da kažu kako je bilo ova-

Naši gubici u ovoj borbi bili su 3 mrtva i 2 lakše ranjena borca.

Dvadeset drugog svibnja uslijedila je talijanska intervencija sa eskadrilom aviona i do jednog divizionara artiljerije, koja je čitavi dan tukla prazne položaje. Naše jedinice odmarale su se u zaseoku Cengić i Macura i posmatrale ovaj avionsko-artiljerijski dvoboj.

I neka ovaj primjer posluži talijanskim imperijalistima kao opomena da se našom zemljom ne može nekažnjeno žariti i paliti.

Obrad Egić, pukovnik

# PRIJEDLOG

TRGOVINSKO-UGOSTITELJSKE KOMORE  
GRADA I KOTARA ŠIBENIK

## O DECENTRALIZACIJI TRGOVAČKE MORNARICE

Diskusija o pitanju decentralizacije naše trgovačke mornarice, koja se vodi već duže vremena putem raznih sastanaka, štampe i elaborata i koja je na sjednici komisije za reorganizaciju pomorstva, održanoj na Rijeci dana 4. VI. 1953. god., zašla u završnu fazu, provela je svestranu i detaljnu analizu svih problema i razloga u prilog i protiv te decentralizacije, pa je to pitanje, kroz tu diskusiju već sazrelo za izvođenje pravilnih zaključaka i donošenje točnih odluka.

Iz te diskusije nameću se nepobitno dva zaključka.

Prvo, da bi pod današnjim uvjetima potpuna decentralizacija predstavljala jedan vrlo opasan eksperiment, koji bi ozbiljno mogao kompromitirati ne samo daljnji razvoj naše trgovačke mornarice, već što više ugroziti i njeno današnje stanje. Današnja organizacija izražava se u glavnome u Jugoslavenskoj linijskoj plovidbi, koja sa svojih 49 trgovačkih parabroda, obuhvaća skoro 90% naše ukupne brodske tonaže. To je doista odveć glomazno brodersko poduzeće i po veličini prevazilazi prosječnu veličinu pomorskih društva u svijetu, koja se za trgovačko brodersko poslovanje pokazala najpogodnija. Ali sa druge strane, njena organizacija, po današnjim uvjetima, ukazuje se nezamjenjivom. Jugoslavenska linijska plovidba okuplja skoro čitav naš ra.položivi stručno-pomorski kadar. Raspolaze jednom pomorsko-agenturnom mrežom, koja se prostire po svim važnijim svjetskim lukama. Svojim već više godišnjim radom, ona je stekla dragocjena iskustva, te se je, što je najvažnije, uspjela afirmirati u svjetskom pomorskom prometu i sebi osigurati čvrste poslovne veze.

Takovu jednu organizaciju, bez ikakvih probnih ispitivanja, odjednom sasvim raspustiti i zamijeniti jednom sasvim decentraliziranom organizacijom, koju bi sačinjavala novo-stvorena lokalna pomorsko-broderska poduzeća, bilo bi nesumnjivo odveć hazardno i nepromišljeno. Nova lokalna pomorsko-broderska poduzeća, bez potrebitih stručnih kadrova, bez pomorsko-trgovačkog poslovnog iskustva i renomea, boreći se na neizbježivim početnim organizacionim i financijskim poteškoćama, kao što je jasno, ne bi bila u stanju, da udovolje svim zadacima, koji se pred našu trgovačku-mornaricu postavljaju, a koje danas izvršava Jugoslavenska linijska plovidba. Došlo bi naimo do stanovitog zastoja, koji bi pored goleme štete za našu privredu, uzrokovao nesumnjivo nenadoknadiv gubitak vremena u radu na obnovi i unapređenju našeg broderskva.

Prema tome i mimo svih ostalih specijalnih razloga, koji su već ranije poatanko razrađeni i iznešeni, ovi općeniti i svakom pristupačni organizaciono-tehnički razlozi, jasno diktiraju, da se za sada Jugoslavensku linijsku plovidbu nikako ne dira i da njenu današnju organizaciju i u glavnome njen današnji sastav treba svakako, dok nije stvorena solidna zamjena, sačuvati.

Isto vrijedi uglavnome i u pogledu Jadranske linijske plovidbe. Organizaciono-tehnički problemi za njenu decentralizaciju ne predstavljaju doduše neku naročito veliku zapreku, ali s druge strane narav njenog zadatka, održavanja saobraćajnih obalnih veza, to jest provedbe jedinstvenog i poveznog plovno-reda, nameće potrebu, kod sadašnjeg još nedovoljnog broderskog prostora, jednog zajedničkog dirigirajućeg centra, koji može da postoji samo u okviru jednog jedinstvenog poduzeća.

Drugi, međutim, zaključak, koji je proizišao iz te diskusije utvrđuje, da se u budućnosti bezuslovno mora provesti decentralizacija naše trgovačke mornarice, jer da se jedno takovom organizacijom može ostvariti i postići njen najveći razvoj. U tom pogledu u prvom redu treba ukazati, da se razvoju pomorstva mora posvetiti najveća pažnja. Pomorstvo predstavlja jednu od najvećih i najrentabilnijih privrednih grana u svijetu. Ono uslovljuje i omogućuje razvoj trgovine i industrije, tako da je početak napretka mnogih industrijskih zemalja bio u razvoju pomorstva. U primjeru pak Grčke i Norveške vidimo, da i male vrlo siromašne zemlje mogu postati prvorazredne pomorske sile i time kompenzirati pomanjkanje drugih privrednih uslova, te samim pomorstvom osigurati svoj razvoj i napredak.

Naša zemlja, sa svojom dugačkom i razvedenom obalom, sa svojim prvorazrednim pomorskim ljudskim kvalitetom, sa svojim starim pomorskim tradicijama, posjeduje sve bitne uslove, za razvoj pomorstva u većem i značajnijem opsegu. Te mogućnosti mi ne smijemo nikako zanemariti, jer bi to predstavljalo jedan neoprostivi propust.

(Nastavit će se)

# ŠIBENIK KROZ TJEDAN

### Kinematografi

TESLA: premijera domaćeg umjetničkog filma — SINJI GALEB — Dodatak: Filmske novosti br. 34. (do 28. IX.)  
Premijera švedskog filma — GOSPOĐICA JULIJA — Dodatak: Filmske novosti br. 35. (29. IX. do 4. X.)

SLOBODA: — premijera američkog filma — ROSEANNA MAC COY — Dodatak: Na granicama ništa novog. (do 28. IX.)  
Engleski film — TREĆI ČOVJEK — (29. IX. do 1. X.)

### Dežurna ljekarna

Službu vrši II. narodna ljekarna — ulica Borisa Kidriča.

### Iz matičnog ureda

#### RODENI

Ante, sin Paške i Josipe Gracin; Ivan, sin Vlade i Darinke

Lambaša; Nera, kći Vojislava i Vatiše Damjanov; Mirjana, kći Petra i Marije Škrapić; Senka, kći Radoslava i Ljubice Lapov; Marija, kći Blaža i Ane Vranić; Nevenka, kći Marka i Ane Katusa; Branka, kći Branka i Ante Brnić-Boće; Milan, sin Milana i Božice Bosnić; Marko, sin Jose i Zorke Šerkinić; Ranka, kći Dragana i Anke Dragičević; Marko, sin Stipe i Zore Čaleta-Car; Teo, sin Adolfa i Marije Špraic i Milena, kći Josipa i Ante Slavica.

#### VJENČANI

Žižić Miroslav, kap. JRM — Stošić Nediljka, pom. knjigovodva; Gojanović Ive, stolar — Berač Marija, evidentičar; Bara Jerko, transportni radnik — Čigić Manda, tjesteničarka i Dunkić Hrvoje, zidar — Lugović Stana, domaćica.

#### UMRLI

Ivezić Tonči Petrov, star 5 m. i Mistrić Milica ud. Slavka, stara 30 god.

# VIJESTI IZ NAŠEGA GRADA

## Ponovno snižene cijene na tržišnici

Državni socijalistički sektor, seljaci iz bliže okolice te vrtlari iz grada u posljednje vrijeme dovoze na tržišnicu velike količine raznih poljoprivrednih proizvoda. To se osobito odrazilo na cijenama koje su ponovno snižene za oko 10% u odnosu na prošli mjesec.

Najviše je dovezeno krumpira (4000 kg dnevno), zatim rajčica (1300 kg), paprike (700), kapule (650), kupusa (1350) i t. d. Socijalistički sektor prodavao je krumpir po cijeni od 13 dinara po kilogramu, rajčice 18, paprike 24, kupus 10 dinara i t. d., dok su kod privatnog sektora cijene ovim artiklima bile za 5—10% skuplje. Jaja je dnevno dovezeno oko 1300 komada po cijeni od 12 dinara, a u manjim količinama maslaca, meda, sira i mlijeka.

Od voća najvećim dijelom bile su zastupljene jabuke (preko 2500 kg) po cijeni od 26 dinara i kruške (600 kg) po 28 Din. Privatni sektor prodavao je ove artikle po 30—35 odnosno 40 dinara po kilogramu. Cijena grožđu, obzirom na veoma malen dovoz, prilično je visoka. Dnevni prosjek dovezene grožđe kreće se do 500 kg po cijeni od 35—50 dinara.

## Nedostatak školskog prostora

### Upisano 3547 učenika-ca

U svim školama našeg grada započeo je rad. Oživjele su učionice, a školske zgrade zaorile su veselim poklicima radosne djece.

U ovoj školskoj godini priliv učenika je mnogo veći nego svih ranijih godina, pa se zbog toga postavlja pitanje školskog prostora. Zbog prevelikog broja odjeljenja i gimnazija se podijelila na: gimnaziju od V.—VIII. razreda i na II. osmogodišnju školu od I.—IV. razreda, kojoj će se pripojiti i niži razredi osnovne škole.

U ovoj školskoj godini na području grada upisano je ukupno 3547 učenika-ca. Od tog broja osnovne škole pohađa 1033 učenika-ca, I. osmogodišnju 664, II. osmogodišnju školu 701, gimnaziju 300, učiteljsku 105, školu učenika u privredi 342, žensku stručnu školu 290, srednju medicinsku 22 i muzičku školu 90 učenika-ca. Samo u petim razredima I. i II. osmogodišnje škole upisano je preko 500 učenika-ca, što predstavlja najveći broj učenika upisanih u tim razredima poslije oslobođenja.

II. osmogodišnja, gimnazija i učiteljska škola rade u zgradi »Gimnazije« izjutra i poslije podne, dok I. osmogodišnja škola radi u svojoj novoj zgradi. Ove godine broj odjeljenja za postojeći školski prostor je prevelik, iako se radi dvokratno, ali do god.ne, kad nadolaze ova odjeljenja I. i V. razreda postavlja se pitanje: Kuda sa njima? To ne može da riješi sam Savjet za prosvjetu i kulturu, niti to samo njega tangira. Tom rješenju treba da pomognu i roditelji i članovi SSRN, jednom riječju svi kojima na srcu leži odgoj naše djece.

Sve postojeće školske zgrade osnovnih škola: Grad, Gorica, Dolac i Crnica nalaze se u zapadnom dijelu grada. Istočni dio grada Baldekin i Križ nemaju školskih zgrada i sva djeca iz istočnog dijela moraju da polaze školu u srednjem ili zapadnom dijelu. Ove godine broj djece I. razreda osnovne škole s Baldekinom i Križa je prevelik, pa je došlo do izvjesnih izmjena. Gdje

## „Voće“ priprema zimnicu

Gradsko poduzeće za promet poljoprivrednih artikala »Voće« već sada vrši ozbiljne pripreme za zimnicu, kako bi građani bili snabdjeveni dovoljnim količinama povrća i voća. Tako je dosad ukiseljeno oko jedan vagon rajčica, paprika i kapule, a uskoro će biti pripremljeno i nekoliko hiljada kilograma kiselog kupusa.

Poduzeće je zabilježilo najveći promet u mjesecu kolovozu o. g. u ukupnom iznosu od 5.000.000 dinara, dok je u prvih dvadeset dana ovog mjeseca učinilo prometa u iznosu od oko 3.800.000 dinara.

Diskusija o Gradskoj vijećnici

## Pretjeravanja

druga Dra A. J.

Cini mi se da sam u predzadnjem, 54., broju našeg lista svojim članicem (skromno govoreći) dovoljno jasno iznio tu i inače savršeno jasnu stvar: da je, naimo, besmisleno tražiti nečemu svrhu i namjenu, kad ju ono već i te kako ima, a međutim drug dr. A. J. (čemu uopće šifra?) uzvratilo je — ponavljanjem upavši na taj način u prastari gaf: torna coppe! Tako nasilu — i sad već ne bez izvjesne ljutnje — moram reponirati i ja.

Dakle, rekonstruirana vijećnica već sama po sebi ima svoju namjenu. Dopuslimo, uostalom, da postoji i neka, recimo, »još bolja namjena« i »korišćenje« vijećnice, ali to nikad ne može biti u smislu kavanske sugestije. NI POD KAKOVIM IZGOVOROM, pak ni pozivom na suglasnost ili bilokakav »pozdrav« takovom izgovoru od strane druga Bilinića inače vrlo cijenjenog i zaslužnog stručnjaka.

Drugovi, kao što vrlo dobro znamo kavana ne samo da jest, odnosno da bi — s dopuštenjem govoreći — bila degradacija i sakrilegij i spomenika i kulture na onom mjestu, nego je, pogotovo u starinskom svom značenju, degradacija života uopće, glavni štab besciljnog vegetiranja. Drugo: da kavane na Trgu sv. Marka u Mlecima nisu ništa drugo nego prava pravcata kulturna degradacija tog trga i već preko 300 g. ništa drugo nego USTUPAK najjeftinijem, odnosno najvulgarnijem shvaćanju turizma, — to je tako jasno, da je uopće suvišno trošiti dalje na to i je odu jedinu riječ. Dakako, za jednoga kome je to jasno! — konačno — kad se baš hoće! — ta kavanska »alternativa« je u tolikoj mjeri bez veze s predmetom t.j. bespredmetna, da me čudi što se je uopće pojavila na ovim stranicama, i to još kao prva riječ u toj zapravo suvišnoj diskusiji.

Ali postoji, rekoh, uz čisto spomeničku »upotrebu« vijećnice i jedna »još bolja«, a tu mi je, u vezi s mojim članicem, iznio naš drug Bunko. Iako sam ja i dalje prije svega za čisto spomeničku tezu, tek ono što drug Bunko zastupa takovog je smisla i karaktera, da je vrijedno i govora i razgovora. Staviše, dade se i prihvatiti i braniti, pak valjda i obraniti, a u svakom slučaju predstavlja dostojan pendent katedrali, a ne njen kulturni antipod.

Ukoliko bi čitaoci imali interesa, spreman sam da o svemu tome detaljno pišem: da mnogo detaljnije odgovorim drugu dru. A. J.-I., da bolje i svestranije objasnim i obrazložim vlastitu »čistospomeničku« tezu te da iznesem i razložim ideju druga Bunka i još drugih drugova onako kako su je oni koncipirali i pretresli.

Napokon, da bi zasad barem jedna stvar možda postala jasnom: — konzervatori. Konzervatori jesu konzervatori ili pak nisu konzervatori. Nikakovog konzervatorskog pretjeravanja

nema niti uopće (u apsolutnom smislu riječi) biti može. Pretjerano je tu očigledno jedino to, da se opetovano iznosi jedna nemoguća kavanska »alternativa«!

Na kraju: ja sam običan (normalan), a nikakav »dobronamjerni Šibenčanin«, odnosno: nije mi potrebno nikakovo takovo, ni slično, niti ikakovo krštenje — »von oben«.

Prof. Slavimir Fulgosi

(Gornju izjavu druga Sl. F. objavljujemo naknadno zbog obilja materijala u prošlim brojevima. — Uredništvo.)

## Sličice iz grada

### OMLADINA BEZ NADZORA

Početak školske godine nužno nameće svim zainteresiranim faktorima da više pažnje posvete školskoj djeci, naročito onoj koja po prvi put pohađa školu. Prije svega, roditelji su najpozvaniji da baš o toj djeci povedu više brige. Pitamo se kako i gdje ta djeca provode svoje slobodno vrijeme? Da li ga koriste u čitanju lijepe literature ili u igri koja odgovara njihovom uzrastu. Velik dio djece nipošto ne. Prodmo li nekim zabitnim gradskim ulicama ili pak zademo u dvorišta, osobito ona na periferiji, vidjet ćemo neugodne slike, na koje se itekako moramo zamisliti. Tamo omladina igra karte za novac. »Lijepo« je vidjeti kako ih s lakoćom prevrću, poznaju dobro sve moguće trikove, služeći se pokretima lica, očiju, obrva i t. d. Ponekad se ne žacaju i ukrasti svome drugu, ako je položena sve svota novca. Ponovno se pitamo tko ima najveće pravo da vodi nadzor nad ovim malisanima, koji ni sami nisu svijesni kuda sve to vodi. Netko im na to mora ukazati. A riječ roditelja je najefikasnija!

### NOĆNI LOKAL I KRIMINAL

Ovog ljeta izvršena je adaptacija gostione »Ljubljana« koja se nalazi ispred gata »Kriška«. Pored svoje redovne namjene, ovaj je lokal trebao da posluži i putnicima noćnih parobrodarskih pruga kao svratište, gdje će, ukoliko brod ima stanovito zakašnjenje, ostaviti svoj prtljag ili će pak, za kišovitog vremena, sačekati dolazak broda. U tu svrhu lokal je otvoren čitavu noć. Međutim, on je dobio sasvim drugi karakter. Skoro ne prođe ni jedna noć, a da organi Narodne milicije ne interveniraju. Na redu su svade, tučnjave i tome slično. Koga ćete naći u tom lokal? Ljude besposličare i žene kojima je jedini posao prostitucija. I umjesto odmora, putnici nailaze na razne neugodnosti od strane polupijanih ljudi i žena. Ovakovom stanju može se stati na kraj, a putnike osloboditi od svih mogućih »ugodnosti«, koje pruža ovaj lokal.

### PLAKATIRANJE

U gradu postoje određena mjesta za plakatiranje. No, ljudi kao da zaboravljaju ili im je pak prešlo u naviku, lijepe plakate svugdje samo ne ondje, gdje im je mjesto. Izlozi, kućna vrata, kazališna zgrada, pa čak u posljednje vrijeme i zgrade od kulturno-umjetničke vrijednosti postale su mjesta za plakatiranje. Koliko to kvvari izgled gradskih ulica i kuća na kojima su obilježeni raznobojni plakati, svima je poznato. No mnogima nije stalo do toga.

— omlkron —

## ELEKTRODALMACIJA PODUZEĆE ZA ELEKTRIFIKACIJU DALMACIJE PODRUŽNI URED ŠIBENIK

raspisuje

## JAVNO NADMETANJE

ZA ISKOP I IZRADU BETONSKOG KANALA ZA POLA-  
NJE KABELA. ELABORAT S POTREBNIM MJERAMA  
MOŽE SE DOBITI SVAKOG DANA U PROSTORIJAMA  
PODRUČNOG UREDA

NADMETANJE ĆE SE OBAVITI 10. X. O. G. U 10 SATI U  
PODRUČNOM UREDU

## Iz slavnih dana NOB-e

## Pred 10 godina na skradinskom mostu

Bilo je to drugi dan poslije kapitulacije fašističke Italije, kad taksijem upadoše kod mene i Bilice (što je bilo i odveć čudno, jer su do tada uvijek dolazili pjesice) drugovi: Drago Zivković i Ivo Ninić, te mi rekoše: »Ajdemo porušiti most kod Skradina«. Rado sam se odazvao tom pozivu.

Prilaze mostu branili su radnici i seljaci otetim oružjem od talijanskih vojnika, koji su, čuvši za kapitulaciju, bezglavo lutali Lozovcem. Nažalost, naša akcija da srušimo most, nije uspjela iz razloga što je lice, koje je trebalo donijeti eksploziv, zakašnilo par minuta, a tu se nije moglo čekati, jer su Nijemci već izbili na obližnja uzvišenja (čuka kod Sv. Petke), otvorivši na nas paklenu minobacačku vatru, a nešto kasnije i mitraljesko-topovsku, od Skradinskog groblja.

Ali kao i uvijek dovjiljivost druga Drage Zivkovića nadoknadila je izgubljenu akciju. novom. Na Draginu kratku odluku, a pod zaštitom naših drugova krenusmo na tvornicu Lozovac u namjeri da privolimo komandanta garnizona da nam da što više oružja. I zaista uzurumili smo tog jadnog talijanskog časnika, koji je čuvši neposrednu pucnjavu toliko izgubio glavu da je meni, kad sam mu trebao potpisati revers na 400 pušaka, par ranača i nekoliko sanduka municije, dao cigaspic mjesto pera.

Drago je, pošto smo uredili s oružjem, zajedno sa Ninićem hitno otišao za Šibenik, a ja uz pomoć nekih talijanskih vojnika ovo ukrcam u jedan od tvorničkih autobusa i krenem za njima. Kad smo se imali skinuti s ovog komada tvorničke ceste, od jednom smo se susreli sa švap-

skom motoriziranom kolonom, koja nas je propustila ispred sebe. Tri stvari su me pecale: ako nas stignu pa povire, drugo gdje ćemo s oružjem i treće loše držanje šofera, naime za sve vrijeme je stoječki vozio i suprotno šofer-skom pravilu više je gledao pozadi nego naprijed.

Ali sa Meteriza skrenuli smo za Dubravu i sve tri neugodnosti su otpale. Kako je bila borba, to sam odmah kod Jurasovih kuća počeo dijeliti puške Bilićanima i Dubravljanima koje sam usput vidao.

Preostalo oružje odveo sam na Danilo. Tu na Danilu je bilo i što vidjeti. Preko dvije hiljade ljudi i žena stiglo je iz Šibenika i okolnih sela i za čas je autobus bio blokiran. Ljudi i žene bez razlike otimali su se za oružje. Čak sam pri izdavanju dobio jedan oštar prikor: »E ti

nemoj davati samo Bilićanima puške«.

Na drugi dan po kapitulaciji Italije 1943. god. tko nije bio na Danilu pred Bedričinom kućom, taj sigurno nije vidio svu snagu Šibenika i njegovih bližnjih sela u tim danima kada je jedan okupator dotučen, a drugoga treba još tući.

Tako skradinska akcija nije ostala bez rezultata. 400 pušaka značilo je 400 dobrih boraca. a mjesto rušenja Skradinskog mosta još iste večeri jedinica druga Zivkovića porušila je dabarski most i zapalila stanicu na Perkoviću. Pomenute puške i njihovi novi gospodari čuvali su slobodan prostor Primošten-Rogoznica. I tako u skladu opće borbe našeg grada i kotara, i ova akcija ima svoje svijetlo mjesto u borbi za slobodu!

Jestre

## Savjetovanje Zavoda za socijalno osiguranje

Zavod za socijalno osiguranje u Šibeniku u zajednici s Mjesnim sind. vijećem zakazao je za dan 21. ov. mj. savjetovanje, kojemu su trebali prisustvovati predstavnici svih privrednih poduzeća i društvenih organizacija, koja imaju iznad pedeset osiguranika. Osam dana ranije bio je upućen i poziv za dnevnim redom, a u kojem je zamoljeno da svako poduzeće i društvena organizacija uputi na to savjetovanje i što veći broj svojih radnika i namještenika. Zadatak tog savjetovanja je bio da se provede detaljna analiza o svim pitanjima, koja zasijecaju u oblast službe socijalnog osiguranja, kao i one sa područja zdravstva.

Uslijed neshvaćanja uloge i važnosti ovog savjetovanja od strane većine poduzeća i društvenih organizacija (ove pak nisu poslale svoje predstavnike ili su pak uputile nedovoljan broj) ono zbog toga nije moglo biti održano. Stoga je Zavod za socijalno osiguranje ponovno zakazao savjetovanje za 25. ov. mj. u pet sati poslije podne u prostorijama MSV. Kako je ovaj sastanak od vitalne važnosti za svaki radni kolektiv i društvenu organizaciju, to je potrebno da odgovorni faktori u njima povedu više računa, da prethodno upoznaju svoje članove o važnosti tog savjetovanja.

## Uslovi privrednog razvitka Murtera i Betine

Naš kotar spada među najkrevitije u Dalmaciji.

U našem kraju postoji čitav niz sela i naselja koji ni u perspektivi nemaju povoljnih ekonomskih uslova za razvitak kao n. pr. Kaprije, Zlarin, Jezera a i ova Pivčica. Problem ovakvih sela rješava se prilivom zdrave snage iz sela u grad u industriju, zanatstvo i škole.

Ekonomija našega kraja karakteristična je s jedne strane u pravo revolucionarnim razvitkom ključnih objekata važnih za razvitak naše socijalističke domovine (Lozovac, Crnica, Ražine), a s druge strane vrlo slabim razvojem lokalne ekonomije.

Ono što je pokrenuto služi kao dokaz da se i ostali problemi mogu i moraju pokrenuti. Brodogradilište »Srećko-Ivo Vodopija« u Betini i melioracija Trolokava nije sve što je učinjeno, ali je dokaz da se može zahvatiti svom širinom ondje, gdje su uslovi povoljni.

Uzmimo kao primjer ekonomiju Murter-Betina. Ekonomija ovih dvaju sela nerazdvojna je cjelina, makar stari mentalitet dijeli ta dva sela imaginarnom linijom.

Današnja njihova ekonomija osniva se na poljoprivredi i ribarstvu te početnom razvitku stočarstva, brodogradnje, povrčarstva, prerade maslina i turizma. Dvije najvažnije grane maslina i smokva primitivne su u obradi i korištenju. Povrčarstvo je skoro onakovo kakovo su uveli napredni seljaci-žrtve fašizma Mate Bilić i Miro Jakovčević.

Poljoprivreda. Mogućnosti razvoja su velike a samo neke od njih značile bi prekretnicu u ekonomskom razvitku. Razvoju maslinarstva udaren je temelj osnutkom uljarske zadruge 1910. godine. Uljarna, koja je danas u derutnom stanju, trebala bi postati mala tvornica prehrambene industrije koja bi proizvodila:

1. Prirodno i no maslinovo ulje. Prije rata proizvodilo se do

šest vagona godišnje, a opskrbljivala je i riblju industriju, koja ga danas uvozi;

2. Iskorištavanje koštica za krmnu hranu;

3. Konzervirane masline crne i zelene.

4. Sapun od otpadaka masnoće;

5. Napredno sušenje smokava u sušioni proizvodnja marmelade, demova, voćnih sokova i konzerviranja rajčica. Potrebne investicije amortizirale bi se u par rodni godina. Tvornica bi zahvatila ne samo poljoprivredne proizvode tih dvaju sela nego i ostalih sela. Tvornica bi zaposlila i do stotinjak ljudi.

Proširena osnova poljoprivredne proizvodnje bazirala bi se na slijedećim osnovama:

1. Izgradnjom velikih otvorenih rezervoara na Rokovoj Glavici i B. strini. Rezervoari bi se punili kišnicom iz naplova tih dvaju brežuljaka, i vodom iz današnjih jačih bunara motornim sisaljama. Povrčarstvo bi se u perspektivi proširilo ne samo na čitavo polje nego od Plitke Vale čak do Zavrčaca.

2. Osnivanje rasadnika za povrće, masline i voće. Osim današnje sorte maslina Orkula, koja je najmnogobrojnija, rasadnik bi trebao uzgajati sorte masline za konzerviranje, a smokve sušilice kakve ima Rogoznica, Bačine (kod Makarske), te otok Hvar. Sigurno je da bi uspijevale kruške (jer ima divljih), šipak a možda i rogač. Višanja i bresaka bilo je nekad mnogo.

U poljoprivredi trebalo bi biti pravilo da se uglavnom uzgaja južno voće i rano povrće.

Kornatsko otočje otvoren je problem, jer bi čno osim pošumljivanja akacijom, borom, tamarisom i ostalim drvećem moglo primiti koji stotinjak hiljada stabala maslina, smokava i ostalog južnog voća. Problem uzgoja tog voća po sistemu pošumljivanja nije nerješiv, jer i danas ima na tom otočju zasadenih ma-

slina i smokava a i navrnutih divljih krušaka.

Brodogradnja. Betina ima staru tradiciju zanatstva. Nadopunom brodogradilišta strojevima i mehaničkom radionom te izradbom malih sportskih lađa, izradom parketa i jednostavnog pokućstva i t. d., ovo bi brodogradilište zaposlilo i do dvije stotine radnika.

Problem pogona svih potrebnih strojeva može se riješiti dobavom agregata od 100 HP.

Turizam. Kupalište Slanica jedno je od naših najljepših kupališta. Početak je učinjen 1937. godine dobrovoljnim radom za drugara usprkos svih zapreka, pa čak i propovjedi popa, koji je bio protiv te akcije radi tobožnjeg širenja nemoralna. Izgradnjom malih kućica na brežuljcima uz kupalište dobio bi se jedinstven prizor. Park maslina i smokava u dolini do Hramine trebalo bi planirati puteljcima i nadosaditi. Vidilica sa Rokove Glavice ima jedinstven pogled na bližu i dalju okolicu. Adaptacijom i dovršenjem privatnih kuća proširio bi se također kapacitet prijema i preko hiljadu gostiju. Turizam bi također zaposlio oveći broj ljudi, a ujedno bi stvorio domaće tržište za poljoprivredne proizvode.

Ribarstvo. Točno je da je ono postalo savremeno, ali ni tu nisu korištene sve mogućnosti. Otkupna stanica na Ravnom Zanku s modernim rashladnim uređajem za prijem ribe pojačala bi ribolov u Kornatima, a izgradnja bazena za jastoge sprječila bi štetu od uginuća jastoga.

Nisu ispitane mogućnosti uzgoja oštriga i daganja ispod Modrava, gdje se podzemno izljevava jezero. Ni sušenje a niti dimljenje ribe nije na Jadranu življe zahvaćeno, a Murter-Betina nemaju podesne solne ribe.

Stočarstvo. Okupator je skoro potpuno uništio ovce na Kornatima. Sada se to obnavlja, ali dok se ne riješi pitanje vode,

## IZ SPORTSKOG ŽIVOTA

»Šibenik« - »Borac« 1:0 (0:0)

## Utakmica propuštenih prilika

Šibenik — Igralište »Rade Končar«. Gledalaca 1500. Prvenstvena nogometna utakmica II. savezne lige. Vrijeme vjetrovito, teren prikladan za igru. Sudio Marek iz Zagreba odlično i autoritativno.

Strijelac: Đurić u 49. minuti. ŠIBENIK: Bašić, Iljadica, Jelenković, Bego, Erak II., Tambača, Zjačić, Erak I., Đurić, Tedling, Friganović. Kapetan Erak I. Trener Paviša.

BORAC: Đurić, Tešanić, Banjac, Spaho, Sijaković, Jovanović, Marković, Svraka, Hadavlić, Popović, Jurić. Kapetan Svraka. Trener Glazer.

Relativno malen broj gledalaca, koji je prisustvovao prvoj utakmici II. savezne lige, bio je zadovoljan igrom domaće momčadi, ali ne i rezultatom. Ovaj je, naime, prema stanju na terenu morao biti izražen sa više zгодitaka u korist domaćih. »Šibenik« je bio u svakom pogledu superiornija momčad, ali i ovog puta došla je do izražaja neefikasnost pred protivničkim vratima. Jednom je goste spasila stativa, a dobrim dijelom i raspoloženi vratar Đurić, koji je uspio obraniti niz veoma oštih udaraca od strane navalne petorke

»Šibenika«. To je bila utakmica propuštenih prilika za postizanje zгодitaka, naročito ako se uzme obzir da je »Šibenik« kroz čitavo vrijeme a osobito u drugom poluvremenu stalno opsjedao protivnička vrata, što nam najbolje pokazuje i omjer kornera 11:3. »Borac« je igrao veoma slabo, naročito navalni red, koji je tokom čitave igre uputio svega nekoliko udaraca prema Bašićevim vratima. Vratar Đurić i srednji pomagač Sijaković spasili su momčad od težeg poraza. Jednom prilikom, kad je svatko od prisutnih već vidio loptu u mreži, našao se Sijaković koji ju je sa same gol crte izbio u polje. Kod »Šibenika« su se gotovo svi jednako zalagali. No, ipak je potrebno istaknuti dobru igru Jelenkovića, Tambače, Zjačića i Đurića.

Evo nekoliko najvažnijih momenata sa nedjeljne utakmice:

U 2. minuti opasan prodor gostiju preko desne strane završava udarcem pored gola. Tri minute kasnije Tedling tuče preko praznih vratiju. U 6. minuti nakon kombinacije Friganović-Tedling lopta završava u rukama vratara. 11. minuta — daljnja

šansa za postizanje zгодitka je promašena. Lopta je pošla od Zjačića preko Tedlinga do Đurića, koji neometan glavom upućuje oštru loptu preko stative. U 19. minuti jedan oštar udarac Tedlinga vratar Đurić izvanredno brani. U 25. minuti Tedling se našao sam pred vratima »Boraca«, ali lopta prolazi tik pored vratiju.

U nastavku igre »Šibenik« vrši sve jači pritisak. U 4. minuti nakon jednog slobodnog udarca sa 20 metara lopte se dokopao Đurić i ne oklijevajući pogada lijevi kut — 1:0. Sedma minuta skoro da nije donijela povećanje rezultata. Poslije jedne brze kombinacije stvorila se gužva pred vratima »Boraca«. Friganović je pogodio gornju stativu, a Tedling je odbijenu loptu uputio preko praznog gola. U nepune dvije minute vratar Đurić istakao se dvjema lijepim bravurama. Najprije je Đurić sa nekih 20 metara razantnim udarcem, tukao pod samu prečku, a malo zatim i Erak I. U 20. minuti Sijaković je loptu, koja je već upućena prema praznim vratima, odbio sa same gol linije. Pri kraju igre Tedling je ponovno imao prilike da postigne zгодitak. On je sa nekih četiri metra slabo tukao u vratara. Nekoliko minuta prije svršetka gosti su se oslobodili pritiska. Sigurna obrana »Šibenika« nije dozvolila gostima da promijene rezultat.

Sudac Marek nije imao težak posao, jer su obje ekipe igrale fer. U predigri sastali su se »Šibenik« II i »Velebit« iz Benkovca u takmičenju grupnog prvenstva Dalmacije. Pobjedio je »Šibenik« II s tjesnim rezultatom od 1:0 (0:0). Zгодitak je postigao Cvitanović.

Sudac Marek nije imao težak posao, jer su obje ekipe igrale fer.

U predigri sastali su se »Šibenik« II i »Velebit« iz Benkovca u takmičenju grupnog prvenstva Dalmacije. Pobjedio je »Šibenik« II s tjesnim rezultatom od 1:0 (0:0). Zгодitak je postigao Cvitanović.

U II. kolu postignuti su ovi rezultati: Zagreb: Zagreb — Mačva 2:0, Mostar: Velež — Budačnost 4:0, Kruševac: Napredak — Lovćen 1:2, Maribor: Branik — Željezničar 3:2, Šibenik: Šibenik — Borac 1:0.

## Tablica

VELEŽ	2 2 0 0 7:0 4
ZAGREB	2 2 0 0 8:1 4
ZELJEZNICAR	2 1 0 1 6:4 2
MAČVA	2 1 0 1 3:3 2
BRANIK	2 1 0 1 4:4 2
LOVČEN	2 1 0 1 3:4 2
ŠIBENIK	2 1 0 1 2:4 2
BUDAČNOST	2 1 0 1 2:5 2
NAPREDAK	2 0 0 2 1:5 0
BORAC	2 0 0 2 1:7 0

## POBJEDA »JADRANA« U SIVERIČU

U nedjelju 20. ov. mj. odigrana je u Siveriču nogometna utakmica za grupno prvenstvo Dalmacije između domaćeg »Rudara« i »Jadrana« iz Šibenika. Pobjedio je »Jadran« s rezultatom 2:1 (1:1).

Zgoditke za »Jadran« postigao je Čala, a za »Rudar« lijeva spojka. Gledalaca 300.

Odmah u početku domaći su preko lijeve spojke povelili s 1:0, što igrače »Jadrana« nije nimalo zbunilo. Naprotiv, oni su i dalje igrali mirno i jednostavnim prodorima preko krila ugrožavali protivnička vrata. Tokom čitave igre momčad »Jadrana« imala je znatnu premoć osim pri kraju, kada su domaći nastojali da izjednače rezultat. Međutim, sigurna obrana sa Gašćićem to nije dozvolila. Oba zгодitka za »Jadran« postignuta su nakon lijepih kombinacija čitavog navalnog reda. Premoć na terenu nije dovoljno izražena u zгодicima. Najbolji kod pobjednika bili su Gašćić, Tikulin, Grbac, Ercegović I i Stampalija, koji je po prvi put nastupio za »Jadran«.

Kod »Rudara« istakla se je uža obrana.

»Jadran« je nastupio u ovoj postavi: Gašćić, Mrnde, Ercegović I., Goleš, Tikulin, Grbac, Markusek, Stampalija, Ercegović II., Ilie i Čala. Kapetan Tikulin. Trener S. Knez.

## »SIBENSKI LIST«

organ Socijalističkog saveza radnog naroda za grad i kotar Šibenik

Uredništvo, štamparsko poduzeće »Stampa«

Glavni

i odgovorni urednik

NIKOLA BEGO

Tekući račun: Narodna banka Šibenik broj 531—T—292

Rukopisi se ne vraćaju.

Pretpлата za tri mjeseca Din. 64.—, za pola godine Din. 168.—, za godinu Din. 336.—

Vale Šikić